

Medlemmer i rådet for likestilling av funksjonshemmede

Deres ref:

Vår ref: LIER 2019/4469

Dato: 07.01.2020

Innkalling til møte i rådet for likestilling av funksjonshemmede tirsdag 14. januar 2020 kl. 12.00

Dere innkalles med dette til møte i rådet for likestilling av funksjonshemmede tirsdag 14. januar 2020 kl. 12.00 på møterom Sul, 2. etasje, Rådhuset.

Sakliste:

1. Godkjenning av referat fra møte 3. desember 2019.
2. Tilskudd til FFO og SAFO. Det er tidligere år gitt kr 12.000,- til FFO og kr 3.000,- til SAFO.
3. Årsmelding 2019 – bidrag.
4. Hva er CRPD. Legger med kortbeskrivelser fra FFO og SAFO. Sekretær går gjennom disse på møtet.
5. Presentasjon av organisasjoner i FFO og SAFO – Astma og allergiforbundet. Det er tatt kontakt og de gir tilbakemelding så fort som mulig om de har mulighet eller ikke denne dagen.
6. Eventuelt.

Eventuelle forfall meldes snarest.

Med hilsen

Line Therese Ertsås

Formannskapssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Fakta-ark - Funksjonshemmedekonvensjonen (CRPD)

- **[Hva er Funksjonshemmede-konvensjonen \(CRPD\)?](#)**

Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne fastslår at de alminnelige menneskerettighetene gjelder fullt ut for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Konvensjonen skal sikre at funksjonshemmede får innfridd menneskerettighetene sine på samme måte som alle andre. Den skal sikre respekt for de gjeldende sivile, politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Forkortelsen CRPD står for «Convention on the Rights of Persons With Disabilities».

- **Omfattende innhold**

Konvensjonen har artikler som spesifiserer områder hvor personer med nedsatt funksjonsevne opplever diskriminering. De omhandler tilgang til rettigheter, deltakelse i offentlig og politisk liv, rett til utdanning og deltakelse i arbeidsliv, frihet fra tortur, utnyttelse og vold og rett til bevegelsesfrihet.

- **Konvensjonen gjelder i Norge – Norske myndigheter har ansvaret**

Norge underskrev konvensjonen i 2007 og ratifiserte den i 2013. Det betyr at Norge er forpliktet til å tolke norsk lov i overensstemmelse med konvensjonen. Ved konflikt mellom loven og konvensjonen, har norsk lov forrang.

Det er Kulturdepartementet som har ansvaret for å koordinere oppfølgingen av konvensjonen i Norge.

- **Tolkningserklæringer**

Da Norge ratifiserte konvensjonen valgte staten å skrive tolkningserklæringer på artiklene 12, 14 og 25. Tolkningserklæringene gjelder vergemål og bruk av tvang. Det betyr at staten vil tolke disse områdene annerledes enn det FN gjør.

- **Norge må rapportere til FN – første rapport ble sendt i 2015**

Norge skal jevnlig rapportere til FN om hvordan status er for å oppfylle konvensjonen. Norge [rapporterte for første gang i 2015](#). I det videre skal det avgis rapport minst hvert fjerde år.

- **Sivilt samfunn rapporterer menneskerettighetsbrudd**

Når myndighetene skal rapportere om status, legges det mest vekt på det som er bra og tiltak de skal gjennomføre. Derfor er det viktig at FN har flere kilder til menneskerettighetsstatusen i Norge. [I 2015 laget sivil samfunn en egen rapport om situasjonen for personer med nedsatt funksjonsevne](#) i Norge. Den påpekte viktige områder som Norge må forbedre seg på, med dokumentasjon. Sivilt samfunn leverte [en oppdatert rapport til CRPD-komiteen](#) i 2019.

- **CRPD-komiteen kritiserer Norge**

FN-komiteen som skal påse at Norge oppfyller sine forpliktelser, hadde sin første muntlige høring av Norge i 2019. Norge fikk etter dette omfattende [kritikk og klare anbefalinger om forbedringer på menneskerettighetene for personer med nedsatt funksjonsevne](#).

Hva sier rapporter og evalueringer?

- **Sivilsamfunnets krav - 2019**

I forbindelse med rapporteringen har funksjonshemmedes organisasjoner gått sammen i en CRPD-koalisjon med 125 organisasjoner. SAFO, FFO og Unge Funksjonshemmede er sentrale aktører i denne koalisjonen. Sivilsamfunnet har tre hovedkrav til Norske myndigheter:

1. Iverksette og fremme et nødvendig skifte i forståelsen av begrepet «funksjonshemming». Anerkjenn funksjonshemmede som likestilte borgere som har et fullverdig sett med rettigheter og plikter.
2. Sikre den juridiske statusen til CRPD ved å inkorporere konvensjonen i den norske menneskerettsloven. Slik det fungerer i dag, vil norske lover gå foran CRPD hvis det er motstrid.
3. Avskaffe diskriminerende tvangslovgivning. Sikre retten til selvbestemmelse og retten til å motta nødvendig støtte til å utøve den rettslige handleevnen. Dette skal omfatte retten til å velge eller velge bort støttealternativer, basert på den enkeltes rett til fritt og informert samtykke.

- **[CRPD-komiteens anbefalinger til Norge i 2019](#)**

CRPD-komiteen kom med mange anbefalinger til Norge etter høringen i 2019. Her er noen av de overordnede anbefalinger:

- Inkorporer konvensjonen i norsk rett, og revider lovverket i tråd med konvensjonen, utarbeid en helhetlig strategi og handlingsplan for gjennomføring.
- Vurder å trekke tilbake tolkningserklæringene om konvensjonens art.12, 14 og 25.
- Vedta den menneskerettslige modellen for funksjonsnedsettelse i alt regelverk når det gjelder vurderingen av funksjonsnedsettelse i samsvar med kriteriene og prinsippene i artikkel 1 og 3.
- Treffe alle nødvendige tiltak for å redusere kommunale forskjeller i tjenestetilbudet til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

I tillegg til disse generelle anbefalingene har komiteen gått grundig inn på enkeltartiklene med tilhørende anbefalinger.

- **Funksjonshemmede-konvensjonen er lite kjent**

Det er liten kunnskap om CRPD på kommunenivå i Norge.

[Likestillingssenteret, KUN, Senter for Likestilling: Ukjent verktøy, Kartlegging av kommunenes kompetanse om FNs konvensjon for rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne \(CRPD\).](#)

- **Lærebok om Funksjonshemmedekonvensjonen**

I 2019 ble det gitt ut en egen norsk lærebok om funksjonshemmedes menneskerettigheter.

[Boka heter Funksjonshemmedes menneskerettigheter, fra prinsipper til praksis \(Universitetsforlaget\).](#)

Hva er CRPD?

**Du har kanskje hørt benevnelsen uten helt å vite hva den betyr.
Her er seniorrådgiver i FFO, Ingunn Westerheims, CRPD for dummies!**

1. CRPD er FNs konvensjon om funksjonshemmede sine rettigheter (CRPD)
2. Ordet konvensjon betyr internasjonal avtale
3. CRPD står for Convention on the Rights of Persons with Disabilities
4. Norge forpliktet seg til å følge (ratifiserte) konvensjonen i 2013
5. Norge har forpliktet seg til å levere rapporter om situasjonen for funksjonshemmede til FN-komiteen hvert 4. år
6. CRPD ikke er en del av norsk lov i motsetning til Kvinnekonvensjonen, Barnekonvensjonen og konvensjonen mot rasediskriminering
7. Norsk lov vil gå foran hvis det er motstrid med FN-konvensjonen, fordi CRPD ikke er tatt inn som en del av norsk lov
8. I mars 2019 måtte Norge for første gang svare FN-komiteen om situasjonen for funksjonshemmede i Norge
9. Hele 125 organisasjoner (CRPD-koalisjonen) stod bak norske borgere sin egne rapport til FN
10. CRPD inneholder ikke særskilte rettigheter, men skal sikre at funksjonshemmede får innfridd menneskerettighetene sine på samme måte som alle andre
11. CRPDs hovedformål er å sikre funksjonshemmede like muligheter til å realisere sine menneskerettigheter og å bygge ned hindre som vanskeliggjør dette
12. CRPD skal bidra til å motvirke diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne
13. FNs mål med CRPD er at funksjonshemmede skal kunne leve selvstendige liv og kunne delta fullt ut på alle livets områder
14. Gjennom å ratifisere CRPD har Norge forpliktet seg til å jobbe for at funksjonshemmede skal få tilgang til det fysiske miljøet, til transport, til informasjon og kommunikasjon på lik linje med andre
15. Konvensjonen stiller krav til hvordan medlemslandene skal legge til rette for at også funksjonshemmede kan få oppfylt menneskerettighetene som er nedfelt i andre FN-konvensjoner